

СТАНОВИЩЕ
НА ПРОФ.ДИН МИЛКО СТОЯНОВ ПАЛАНГУРСКИ, НАЗНАЧЕН
СЪС ЗАПОВЕД №19/01.03.2021 Г. ОТ ДИРЕКТОРА НА ИИСТИ-БАН
ЗА ЧЛЕН НА ЖУРИТО ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНАТА
ДЛЪЖНОСТ „ДОЦЕНТ“ КЪМ ИИСТИ-БАН ПО ПРОФЕСИОНАЛНО
НАПРАВЛЕНИЕ 2.2 ИСТОРИЯ И АРХЕОЛОГИЯ, НАУЧНА
СПЕЦИАЛНОСТ „ИСТОРИЯ НА БЪЛГАРИЯ“ (МАКЕДОНСКИЯТ
ВЪПРОС В БЪЛГАРО-АЛБАНСКИТЕ ОТНОШЕНИЯ (1878–1944) ЗА
НУЖДИТЕ НА СЕКЦИЯ „ИСТОРИЯ НА БЪЛГАРСКИЯ
НАЦИОНАЛЕН ВЪПРОС“ , ОБЯВЕН В „ДЪРЖАВЕН ВЕСТНИК“ (БР.
110 ОТ 29.12.2020 Г.).

Според чл. 24, ал. 3, т. 1–11 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за исторически изследвания при БАН за участие в конкурса са допуснати следните кандидатите 1. гл. ас. д-р Войн Константинов Божинов и 2. гл. ас. д-р Георги Николов Георгиев и двамата от ИИСТИ – БАН. Оценката ми ще върви паралелно по азбучен ред.

1. Данни за конкурса и участниците

Гл. ас. д-р Войн Константинов Божинов е Магистър по история от СУ „Климент Охридски“. Докторант към същия университет в периода 2002-2005, доктор – 2005. Научен сътрудник II степен - 2005 -2006, Научен сътрудник I степен, 206-2008, главен асистент от 2008 в ИИСТИ – БАН.

Гл. ас. д-р Георги Николов Георгиев е Магистър по история, от ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. Бил е учител и музеен уредник. Докторант на самостоятелна подготовка, Институт по история при БАН в периода 2005-2007 и през 2008 г. защитава дисертация. От 2009 г. е Научен сътрудник II степен, а от 2011 е главен асистент в ИИСТИ – БАН. Член на Македонския научен институт, неговите научни структури и издания.

2.Съобразно изискванията на ЗВО кандидатите има следните наукометрични показатели:

ГРУПА А. Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор" – 50 точни.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ	
ИНСТИТУТ ЗА ИСТОРИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	
Изходящ №	дата 2021 г.
Входящ № 269	дата 2.04 2021 г.
София 1113 бул. Шипченски, етаж 11, в. ел. 17	
тел.: 02/973 29 98 ; факс: 02/973 29 99	

Гл. ас. д-р Войн Божинов – „Андрей Ляпчев – политик, държавник, общественик“

Гл. ас. д-р Георги Георгиев – „Македоно-одринското движение в Кюстендилски окръг (1895–1903)“.

ГРУПА В. Публикувана монография, която е представена като основен хабилитационен труд – 100 точки:

гл. ас. д-р Войн Божинов **Управлението на деветнадесетомайците 19 май 1934 - 22 януари 1935 година. ИК „Арка“. С., 2017, 247 стр. ISBN 978-954-8356-62-6.**

Това е самостоятелна монография за деветмесечната власт на деветнадесетомайците. Съюзът между звенарите и представителите на Военната лига се определя от автора като „деветнадесетомайство“ като е направен опит този термин да бъде напълнен със съдържание и неговото понататъшно съществуване и след кабинета на Кимон Георгиев.

Опитът за реконструкция на дейността на „Звено“ на фона на европейската действителност, като се прави сравнение със „санацията“ в Полша, португалският режимът на Салазар и диктатурата на крал Александър в Югославия е логичен.

Показаната структура на властта, характерна за режима е приемлива и има своето място в историографския процес. Дискусията със съществуващата историография е коректна и отхвърлянето на някои съществуващи тези е напълно приемливо. Изворите са сполучливо включени в текста.

Изводите в книгата са направени на основата на достатъчен изворов материал. Страниците посветени на идеологията на деветнадесетомайците, техният стремеж за обновяване на държавата и за излизане от кризата са напълно коректни и представляват историографски принос. Ценни са редовете посветени на въвеждането на нова администрация и сблъсъка на деветнадесетомайците с монарха.

гл. ас. д-р Георги Георгиев – **Българо-албански политически отношения (1908–1915), С., 2019, 468 с. ISBN 978-619-7377-06-4.**

Предложеният за хабилитация труд е първо самостоятелно проучване на тема, която хронологично преминава през преддържавния за албанците време, прерастваща в междудържавни връзки. По същество, това е опит да се покаже, как страната участва в създаването на поредната държава на базата на

Османската империя. Показано е развитието на неприетата идея за търсенето на геостратегически съюзник сред албанците в бъдещата освободителна война. Анализирани са различните геостратегически идеи на албанците и българите. Трудът допълва анализите на нашата историография върху мотивационната база за създаването на Балканския съюз.

Значима част от монографията е посветена на опитите за коригиране на курса към албанския фактор от българска страна въз основа на българо-албанска граница „от Корча до Шар“, пропаднали поради липса на политически шансове и политическа воля от русофилските правителства.

За автора, българо-албанската „взаимност“, е демонстрирана с отложен и закъснъл ефект от съвместното въстание на двете народности против Кралство Сърбия през есента на 1913 г., сполучливо формулирано като „българо-албанско/албано-българско въстание“ като регион и етнически обхват. Осветени са неизвестни моменти и процеси от историята на българските международни отношения като преговорите с Отоманската империя за общ съюз, ролята на ВМОРО и албанският фактор като концептуално разгърнатите възгледи и аргументи на ВМОРО за хуманитарна, военна и експертна помощ; икономическо и културно проникване; установяване на политическо влияние; засилване на българското етническо присъствие (българското малцинство там) чрез колонизация на българи от Македония; изграждане в Албания на Българска митрополия и т.н. Според автора ВМОРО изисква и получава от правителството ексклузивни права да осъществява на терен българската държавна политика спрямо Албанското княжество.

Трудът изяснява идеята за установяването на „приятелски“ протекторат върху невръстното княжество. Този проект е задържан и обречен на провал. Проосманското въстание на мюсюлманското население в Централна Албания срещу „гяурското“ управление на Вилхелм Вид, поставя веднага крехкото българско присъствие в губещия лагер, заедно с албанските национални сили. Скоротечният разпад на албанската държава, незабавно последвал избухването на Първата световна война през 1914 г., означава и сриването на ненадеждния фундамент, на който се гради българското национално дело там. Интересът към Албания се възражда при преговорите с Централните сили за намеса във войната.

ГРУПА Г.

Показател 4. Публикувана монография, която не е представена като основен хабилитационен труд

гл. ас. д-р Войн Божинов – 200 точки

1. Република Македония в съвременната геополитика. ИК „Гутенберг“. С., 2017, 314 стр. ISBN 978-619-176-106-7. 2. Социалистическа Югославия в агония 1980-1989. С., ИК „Арка“, 2019, 240 с. ISBN 978-954-8356-67-1. – В списъка на публикациите са две, в таблицата са три монографии. Приемам списъка за валиден, тъй като същата част от монографията е приложена за точки и като самостоятелна глава от колективна монография.

Монографията е посветена на република Македония и нейното място в геополитиката. Авторът я определя като историко-полемична по своя характер. Другата е посветена на периода преди разпадането на Югославия на фона на зараждането на страната, икономическата и политическа действителност. Подчертава се зараждането на албанския въпрос в СФРЮ и неговото негативно въздействие върху политическото развитие на страната.

Показател 5. Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“.

гл. ас. д-р Войн Божинов – 150 точки
- Земното кълбо не престава да се върти, ако ние и да спим. Разказ за живота на Андрей Ляпчев. С., 2005, 242 с. ISBN 954-607-679-1. и Андрей Ляпчев. ИК „Кама“. С., 2006, 126 с. ISBN 978-954-989-085-3.

гл. ас. д-р Г. Георгиев Македоно-одринското движение в Кюстендилски окръг (1895–1903), С., 2008, 288 с., ISBN: 978-954-8187-75-6. **75 точки**

Показател 6. Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация

гл. ас. д-р Войн Божинов – 30 точки.

Статията е посветена на отношението „ фашизъм — националсоциализъм“ като политически и социален експеримент.

Показател 7 Статии и доклади, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

гл. ас. д-р Войн Божинов – 370 точки.

Статиите са в няколко групи, които следват интересите на автора и отговарят на публикуваните монографии. Преобладават балканските проблеми – международни отношения и история на Югославия, Македония, Турция, периода на войните и вътрешнополитически проблеми. Публикувани са и на чужди езици.

гл. ас. д-р Георги Георгиев – 220 точки.

Статиите са в няколко групи, които покриват и публикуваните монографии и части от такива. Голяма част са посветени на отделни аспекти на националноосвободителното движение и неговите организации в Македония в края на XIX и началото на XX в. Част от тях са на чужд език. Другата част от статиите са посветени на албанското движение и българите. Най-важните също са публикувани на чужд език.

Показател 9. Студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация.

Г. Георгиев - 45 точки

Студията е посветена на българо- албанското въстание от 1913 г. и политиката на Сърбия по демографския проблем в региона.

Показател 10. Студии, публикувани в нереперирани списания/пореци с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни толове.

гл. ас. д-р Войн Божинов - 15 – точки

Студията е част от изследванията на автора за отношението между революционната организации и режимът на деветнадесетомайците.

гл. ас. д-р Георги Георгиев – 60 точки

Автор е на четири студии. Две от тях са посветени на българо-албанските връзки в областта на национално-освободителните борби и албанският бежански въпрос и хуманитарната акция за помощ на пострадалите. Другите две са съответно разглеждащи македоно-одринските опълченски дружини и езика и бита на българите в Южна Македония.

Показател 11. Публикувана глава от колективна монография или раздел в документално издание.

гл. ас. д-р Войн Божинов - 40

Участието му в колективни монографии се определя и от основните му научните интереси – вътрешната политика и развитието на авторитарните и тоталитарни организации, и съдбата на Македония.

гл. ас. д-р Георги Георгиев - 126 точки

Той е съставител на документални сборници, спомени, исторически извори и др. Негови са самостоятелни параграфи в колективните академични изследвания за историята на Дупница и Разлог.

ГРУПА Д

Показател 12. Цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове.

гл. ас. д-р Войн Божинов - 45 точки

гл. ас. д-р Георги Георгиев – 30 точки

Показател 13. Цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране.

гл. ас. д-р Войн Божинов - 400

гл. ас. д-р Георги Георгиев – 1000 точки

Показател 14. Цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране

гл. ас. д-р Войн Божинов - 125 точки

гл. ас. д-р Георги Георгиев – 160 точки

ГРУПА Е

Показател 17. Участие в национален научен или образователен проект

гл. ас. д-р Войн Божинов - 45 точки

Показател 18. Участие в международен научен или образователен проект

гл. ас. д-р Войн Божинов - 20 точки

Рецензираните трудове показват, че и двамата кандидати покриват необходимите минимални наукометрични изисквания на закона. Нещо повече и гл.ас.д-р В. Божинов и гл.ас. д-р Г. Георгиев значително надхвърлят тези постановки на законодателя. Наукометричните показатели на двамата участници в конкурса от представените документи за конкурса са следните:

гл. ас. д-р Войн Божинов - 1790 точки

гл. ас. д-р Георги Георгиев – 1960 точки

И двамата са с добра методологична подготовка и с професионално отношение към изворовия материал и постиженията на колегията.

Гл.ас.д-р В. Божинов концентрира своите изследвания основно към вътрешнополитическия живот на страната, историята на Югославия и съдбата на република Северна Македония. Предложеният за участие в конкурса хабилитационен труд отговаря на изискванията на едно сериозно историческо

изследване. Използваният изворов материал е напълно достатъчен за подкрепа на авторските тези и изводи. Развитието след придобиването на образователната и научна степен доктор е видимо и достатъчно ясно отразено в научната продукция. Анализът на представените изследвания обаче показва, че те не покриват основните параметри на научната специалност на конкурса.

Гл.ас. д-р Г. Георгиев също вече е изграден учен, който притежава собствен място в историографския процес, с много ясна и точно определена сфера на научно проучване. Неговата научна концентрация е върху развитието на националноосвободителното движение на българите в Македония, регионалната история и най-вече на връзките между българи и албанци. Анализите и привлечения изворов материал са лично творчество. Представените от него тези имат своето гарантирано място в научното пространство. След защитата на образователната и научна степен доктор, той има необходимото израстване в научно отношение. Трябва да подчертая, че представеният хабилизационен труд и огромен брой от статиите и студиите са изцяло посветен на тематиката на конкурса.

В заключение искам да подчертая, че представените изследвания и извършената изследователска работа ми дават основание да заяви, че участниците в конкурса са изследователи, които покриват изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“. Всеки от тях има нужния за това научен багаж и изследователски профил. Но като се има предвид темата на конкурса: **„История на България“ (Македонският въпрос в българо-албанските отношения (1878–1944) моето предложение за избор на академичната длъжност „доцент“ е за гл. ас. д-р Георги Георгиев.**

проф. дин Милко Палангурски